

roerloos op 't bolle, bonte kussen in de groezele donkerte van haar diepe bedstee. Daarna begon Pietje dan weer . . . altijd over 't zelfde . . . over 't rare gezicht van tante Mie, dat ze al-gedurig voor zich zag, 's nachts in 't donker, over de meisjes, die maar weg gingen en allemaal naar 't fijne schooltje op het Schapepad en over 't spoken, dat 't dee, thuis. Want buurvrouw kon 't gelooven, dat 't waar was, sekuur waar.

Nou had ze 't dan duidelijk gehoord, drie avonden achter-mekaar . . . geklop en geneurie uit Gerrit z'n werkplaats achter de binnenkamer, kloppen en neuriën, dat Gerrit had gedaan in leven bij z'n werk.

Altijd 's avonds, als 't daar pikkenacht was en ijzig koud, omdat er nooit meer licht en kachel brandde in die werkplaats, waar zij niet meer dorst komen, waar nimmer was geredderd na z'n dood . . . Z'n gereedschap, z'n rommel moest daar nog liggen op de doorkerfde werkbank, z'n thee-kopje van den laatsten keer en de beklodderde pot met stijfgeworden lijm op 't kouwe fornuis. Onder 't vertellen wond ze zich op, zagen haar oogen strak voor zich uit . . . iederen avond weer-aan was het, buurvrouw kón 'r gelooven . . . kloppen en zingen en soms . . . soms . . . stappen naar de deur toe, of-ie kwam.

De weduw sloeg dan weer haar matte oogen op en terwijl in de nauwe opkamer 't donker binnendoezelde, zoodat die op de stoel en die in bed elkaar niet meer zagen, verzekerde ze Pietje, dat ze grif geloofde, wat die vertelde van haar mans warenden geest. Want zoo precies was 't gegaan, jaren geleden, toen haar eigen man zich had verhangen, met 't geworgde spook van hem. Als dat in den winter – als ze moederziel alleen zat – te-keer-ging op zolder, vlak boven haar hoofd, dan was haar bloed er wel stijf bij geworden.

Pietje was trouw bij de weduwe blijven komen – schoon ze zweette van opgezweepten angst, iedermaal als ze dan thuiskwam – tot ze, op 'n dag, de trieste ontdekking had gedaan, dat van 'r laatste paar schoenen de zolen waren doorgelopen, lakensche pantoffels verrinneweerde je in een keer en de hare waren toch al niet veel zaaks – en ze niet meer had kunnen gaan.

Van toen af leefde ze de volslagen lange etmalen alleen, in haar vervuilde en vervallen huis, behalve als in de uren van vijf tot zeven er de laatst gebleven breimeissies waren. De lichte daguren daarvóór waren wel te dragen, omdat dan de groenboer nog kwam en de melkmeid 's morgens en wel eens een bedelvrouwtje ook nog die ze soms binnen noodde en naar wier lamentabel geklaag ze gretig luisterde.

Na zevenen, zoo, als de meisjes weg waren, ging ze naar bed. Dat spaarde licht en brand. Ze kleeedde zich dan uit in de duistere vocht-muffe binnenkamer, beefvingerend snel de banden losfrutscelend, oogen toegenepen en 'n wee-klukkende hartslag hoog in de keel; ze liet de vunze